

PIISPANKALLIONPÄÄN LIITO-ORAVASELVITYS

Esa Lammi

30.4.2020

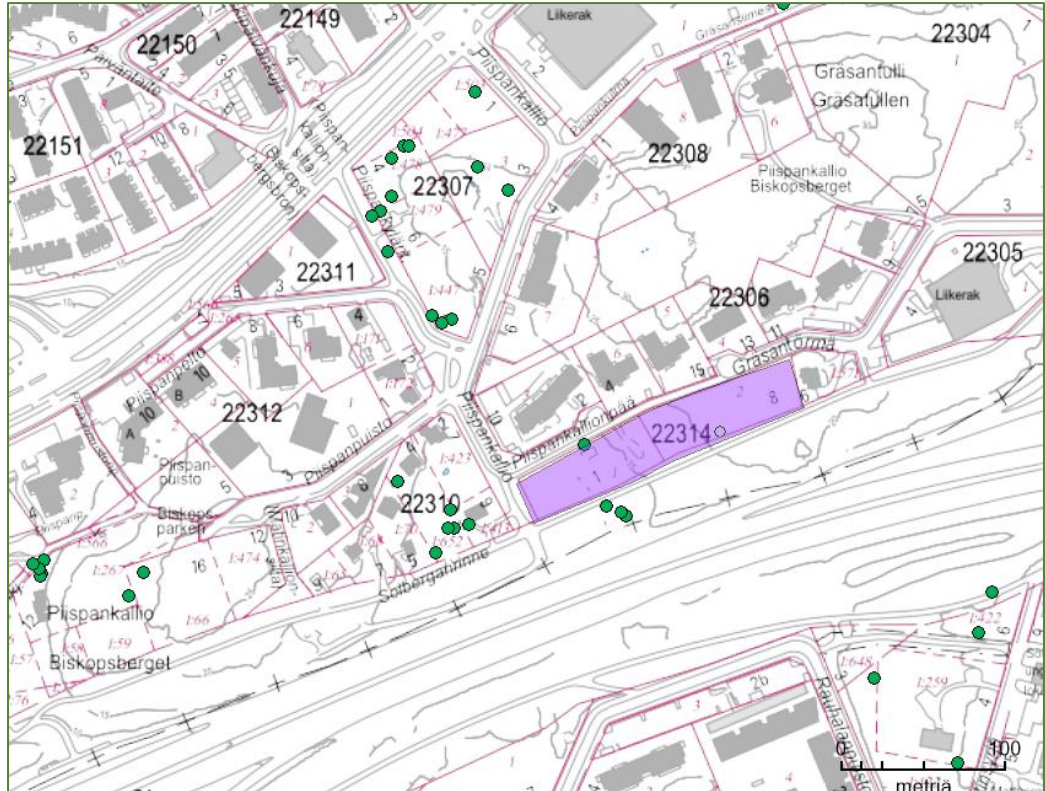
1 JOHDANTO

Realpro Oy:llä on meneillään Espoon Piispankalliossa hanke, joka sijaitsee tiedossa olevan liito-oravan elinalueen lähellä. Espoon kaupunki edellytti hankealueella tehtäväksi liito-oravaselvityksen, jonka Realpro tilasi Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä. Keväällä 2020 tehdyn selvityksen keskeiset tulokset esitellään tässä raportissa.

2 SELVITYSALUE

Selvitysalueena oleva Piispankallionpää 1–3 sijaitsee Olarin eteläosassa Länsiväylän tuntumassa. Selvitysalue (kuva 1) on pitkulainen, Piispankallionpään kadun varrella oleva tontti (kiinteistöt 22314:1 ja 2). Tontin läntisin pää on kosteapohjaista, mäntyvaltaista metsää (kuva selvityksen kannessa). Keskiossa on väljäpuustoista aluetta, joka on entistä pihamaata (liite 1). Alueella kasvaa muutamia suuria koivuja ja nuorempaa lehtipuustoa. Pohjoisreunassa kadunvarressa on joitakin varttuneita kuusia. Tontin itäosa on männikköistä, loivapiirteistä kalliota. Tontin pinta-ala on noin 0,55 hehtaaria.

Tontti rajautuu eteläreunastaan muutama vuosi sitten rakennettuun kevyen liikenteen reittiin, jonka kohdalta puusto on poistettu noin 25 metrin levyiseltä alueelta. Kevyen liikenteen reitin ja Länsiväylän välissä on kapea sekapuustoinen metsikkö.

Kuva 1. Piispankallionpää 1–3 (violetti raja) ja lähiympäristön aiemmat liito-oravahavainnot (vihreät pisteet). Havaintoaineistot: Espoon kaupunki 2020.

Aiemmat liito-oravatiedot

Alueella on tehty liito-oravahavaintoja (jätöslöytöjä) melko säännöllisesti vuodesta 2014 alkaen (Espoon kaupunki 2020). Löytöpaikat keskittyivät pientaloalueen rakentamattomalle tontille selvitysalueen länsipuolelle sekä pohjoispuolelle kiinteistön 22307 puustosiin reunaosiin (kuva 1). Kattavaa liito-oravaselvitystä alueella ei ole tehty, joten havaintopaikat todennäköisesti kuvaavat vain osaa liito-oravan käyttämästä alueesta. Liito-oravan pesäpaikat eivät ole tiedossa.

Selvityskohteena olevalta tontilta liito-oravan jätöksiä on löydetty vain kerran tontin reunassa kasvavan kuusen tyveltä. Tontin eteläpuolella kasvaa muutama tervaleppä ja haapa, joiden luona jätöksiä on ollut muutamana keväänä.

3 MENETELMÄT

Liito-orava on yöaktiivinen eläin, joka viettää päivät puun kolossa, vanhassa oravan risupesässä tai muussa suojaisassa piilossa. Liikkeelle se lähtee auringonlaskun jälkeen ja palaa lepopaikkaansa ennen auringonnousua. Pimeässä liikkuvia liito-oravia tavataan hyvin harvoin, ja laji voi asustaa pihapiirissäkin vuosikausia ilman, että sitä nähdään kertaakaan.

Liito-oravien inventointi perustuu helposti tunnistettaviin ulostepapanoihin, joita on löydettävissä kevättalvella ja keväällä liito-oravan käyttämien ruokailu- ja pesäpuiden tyviltä. Alue tarkistettiin kahteen kertaan, 19.3. ja 13.4.2020. Koko selvitysalue kierrettiin huolellisesti ja liito-oravan jätöksiä etsittiin ympäristöhallinnon ohjeiden (Sierla ym. 2004, Nieminen & Ahola 2017) mukaisesti isojen kuusten, koivujen ja haapojen tyviltä. Lisäksi lehtipuista tarkkailtiin liito-oravalle sopivia koloja, joita liito-orava käyttää sekä pesäpaikkoina että päivänviettopaikkoina. Selvityskohteena olevan tontin lisäksi tarkistettiin lähiympäristön liito-oravalle sopivat metsiköt, mutta niissä ei tehty järjestelmällistä jätösten etsintää. Ympäristön tarkistaminen oli tarpeen liito-oravan kulkuyhteyksien hahmottamiseksi. Maastotöistä vastasi selvityksen kirjoittaja, biologi Esa Lammi.

4 TULOKSET

Selvityskohteena olevalta tontilta ei löytynyt merkkejä liito-oravan oleskelusta. Liito-oravalle hyvin soveltuvaa puustoa on ainoastaan tontin läntisimmässä päässä. Tontilla ei todettu liito-oravalle sopivia kolopuita tai muita mahdollisia pesäpaikkoja.

Liito-oravan jätöksiä löytyi molemmilla käyntikerroilla tontin eteläpuolelta, jossa liito-orava oli vierailut kevyen liikenteen reitin ja Länsiväylän välissä kasvavissa tervalepissä (kuva 2). Huhtikuisella käynnillä jätöksiä oli enemmän kuin maaliskuussa, joten havaintopaikka ilmeisesti oli ollut säännöllisesti liito-oravan käytössä. Paikalla ei ole kolopuita.

Kuva 2. Liito-oravan jätösten löytöpaikat Piispankallion alueella. Tarkasteltava tontti on rajattu valkoisella viivalla. Keväällä 2020 todetut löytöpaikat on merkitty vihreillä pisteillä ja aiemmat jätöslöydöt keltaisilla pisteillä. Katkoviiva kuvaa liito-oravalle parhaiten sopivaa kulkuyhteyttä. Alueelta ei ole hyvää puustoista yhteyttä itään ja myös lännen suunnassa yhteydet katkeavat laajaan, rakennettuun alueeseen.

Liito-oravan papanoita oli myös selvityskohteen länsipuolella vanhaa, kuusivaltaista puustoa kasvavalla rakentamattomalla tontilla sekä autioina olevien pientalojen pihalla. Myös tällä paikalla jätöksiä oli huhtikuussa enemmän kuin maaliskuussa. Liito-oravan pesäpaikka ei selvinnyt, mutta alueella on liito-oravalle sopivia pönttöjä ja ainakin yksi risupesä. Myös alueen vanhat rakennukset voivat tarjota liito-oravalle hyviä päiväpiiloja.

Länsipuolinen tontti on havaintojen perusteella tulkittavissa liito-oravaesiintymän ydinalueeksi ja kevyen liikenteen reitin varrella olevat tervalepät ruokailupuiksi. Liito-orava pääsee liikkumaan alueiden välillä Länsiväylää reunustavaa metsäkaistaletta pitkin tai selvityskohteenä olevan tontin länsipään puustoa pitkin (kuva 2).

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Piispankallionpään tontilla ei ole tämän selvityksen ja aiempien tietojen perusteella liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, jotka tulee luonnonsuojelulain mukaan säilyttää. Tontin länsipää todennäköisesti kuuluu alueen länsipuolella elävän liito-oravan elinalueeseen. Tontin muissa osissa on niukasti liito-oravalle sopivaa puustoa.

Liito-oravat saattavat käyttää kulkureittinään Piispankallionpään tontin länsireunan puustoa. Kapean (vähintään 10 m) puustoisien vyöhykkeiden säästäminen tontin länsireunassa on suotavaa.

6 LÄHDEVIITTEET

- Espoon kaupunki 2020: Espoon kaupungin liito-oravatiedot, WMS-aineistot, huhtikuu 2020.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittely. – Suomen ympäristö 1/2017:1–278.
- Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742:1–113.

Liite 1. Piispankallionpää 1–3.

Tontin keski- ja
länsiosia.

Tontin itäosa.

Liito-oravan
ruokailupuustoa
Länsiväylän
varrella Piispan-
kallionpään ton-
tilta kuvattuna.

